

סיכומי הדף היומי

מחודדים ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום ז"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת מרת פייע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" כ"ז ניסן תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת נשא - י"ב סיון תשע"ח

דף מ"ג ע"א

אלו דברים שאין חייבים עליהם משום פיגול (לפי שאין להם מתירין): הקומץ, הקטורת, והלבונה, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, והדם. הנסכים: לרבי מאיר הבאים בפני עצמם אין חייבים עליהם משום פיגול, ולחכמים גם הבאים עם הבהמה. לוג שמן של מצורע: לרבי שמעון אין חייבין עליו משום פיגול, ולרבי מאיר חייבים, שדם האשם מתירו.

כל שיש לו מתירים בין לאדם בין למזבח, חייבים עליו משום פיגול: העולה - דמה מתיר את בשרה למזבח ועורה לכהנים. עולת העוף - דמה מתיר את בשרה למזבח. חטאת העוף - דמה מתיר את בשרה לכהנים. פרים ושעירים הנשרפים - דמן מתיר את אימוריהם ליקרב. לרבי שמעון אין חייבים על פרים ושעירים הנשרפים, שכל שאינו על המזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול.

קומץ פיגול שהעלו על גבי המזבח פקע פיגולו ממנו - כי אם אינו מתקבל בהקטרה, איך מביא אחרים לידי פיגול. והחידוש הוא שאם עלה על המזבח ומשלה בו האור, אע"פ שירד יעלה, ואע"פ שאין הקומץ מחובר לחתיכה אחת. ולפיכך אם העלה חציו על המערכה ומשלה בו האור, מעלה את כולו.

הלך והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו - אם עלו על המזבח לא ירדו. ואם ירדו לא יעלו. ודוקא שלא משלה בהן האור, אבל משלה בהן האור יעלו.

דף מ"ג ע"ב

הפיגול והנותר והטמא שהעלן לגבי מזבח ומשלה בהם האור, פקע איסור מהן - הפיגול שאם ירד יעלה, ונותר וטמא שלא יתחייב האוכלו.

"והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה" וטומאתו עליו" - בטומאת הגוף הכתוב מדבר ולא בטומאת בשר: א) לת"ק למדים גזירה שוה מ'טומאתו בו' האמור לענין ביאת מקדש. ב) לרבי יוסי הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים (שלמים), ונאמרה טומאה בלשון יחיד. ג) לרבי הואיל ופתח הכתוב בפסוק שני בלשון נקיבה (ונפש כי תגע

וסיים בלשון נקיבה (ונכרתה), ובאמצע אמר 'ואכל' בלשון זכר, ומדבר בטומאת הגוף, כך גם פסוק ראשון אע"פ שפתח בלשון נקיבה (והנפש אשר תאכל) וסיים בלשון נקיבה (ונכרתה), ולשון זכר באמצע (וטומאתו עליו) מדבר בטומאת הגוף. ד) לאחרים 'וטומאתו עליו' מי שטומאה פורחת ממנו, יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו. ואע"פ שטומאת בשר פורחת ממנו על ידי האור, הכתוב מדבר בבשר שלמים שאינו ראוי להקרבה. ולרבינא שמשמע שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם, יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו אלא כשהוא חסר.

בברייתא מבואר ש"אם נאמר קלות ולא חמורות, הייתי אומר על הקלות בלאו ועל החמורות במיתה, לכך נאמר חמורות. ואם נאמר חמורות ולא קלות, הייתי אומר על החמורות חייב ועל הקלות פטור, לכך נאמר קלות" - ופירשה זעירי: שה'קלות' היינו טומאת שרץ, ו'חמורות' טומאת מת, והכוונה היא שאילו נאמר טומאת שרץ באכילת מעשר ובאכילת תרומה, ולא נאמרה טומאת מת, הייתי אומר בטומאת שרץ על מעשר הקל בלאו ועל תרומה החמורה במיתה, וכיון שעל טומאה קלה בתרומה החמורה במיתה, כך גם בטומאה חמורה על מעשר הקל במיתה, לכך נאמרו חמורות כלומר טומאת מת, ללמד שגם על טומאה חמורה אין חייב באכילת מעשר אלא מלקות.

יום ראשון פרשת בהעלותך - י"ג סיון תשע"ח

דף מ"ד ע"א

יכול לא יהא חייב משום פיגול אלא על שלמים, תלמוד לומר לענין טומאה וינזרו 'מקדשי' - לימד על כיוצא בשלמים שנאכל לשני ימים ולילה כגון בכור, ואע"פ ששלמים טעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, 'האכל יאכל' שני כללים סמוכים זה לזה, והטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט. וכן הנאכל ליום ולילה חייבים עליו שנאמר 'מבשר', כל ששיריו נאכלים. וכן עולה שאין שיריה נאכלים, שנאמר 'זבח'. וכן עופות ומנחות ולוג שמן של מצורע, שנאמר 'אשר הם מקדישים לי'. ולמדים נותר 'חילול חילול' מטומאה, ופיגול ב'עון עון' מנותר. ומאחר שסופו לרבות הכל למה נאמר שלמים, מה שלמים שיש להם מתירין

דרוש וקבל שחר, לא היה צריך לפסוק הלכה.

יום שני פרשת בהעלותך - י"ד סיון תשע"ח

דף מ"ה ע"א

קדשי עובדי כוכבים: לשיטת רבי שמעון - א) לא נהנין מדרבנן, ולא מועלין בהם, שלמדים מעילה 'חטא חטא' מתרומה שנאמר בה 'בני ישראל' ולא בגויים. ובקדשי בדק הבית מועלים בהם, שלא למדו מתרומה אלא בדומה לה שקדוש בקדושת הגוף ולא קדושת דמים. ב) אין חייבין על קרבנם משום פיגול נותר וטמא, שלמדים פיגול עון עון מנותר, ונותר חילול חילול מטומאה, ובטומאה נאמר בני ישראל ולא גויים. ג) אין עושים תמורה, שהוקשה תמורה למעשר בהמה, ומעשר בהמה למעשר דגן שנאמר בה 'בני ישראל'. ואע"פ שדבר הלמד בהיקש בקדשים אינו חוזר ומלמד בהיקש, מעשר דגן חולין הוא והולכים אחר המלמד. ולסובר שהולכים אחר הלמד, למדים ממעשר בהמה עצמה, שהיא חובה שאין קבוע לה זמן, וישראל מביאים אותה ולא גויים. ד) השוחטין בחוץ פטור. ה) אין מביאים נסכים בפני עצמם, שנאמר 'אזרח' ולא גויים, אבל קרבנם טעון נסכים שנאמר 'ככה'. ורבי יוסי מחמיר בכלם, שנאמר בהן לה'.

דף מ"ה ע"ב

דם שנטמא וזרקו - ביחיד בשוגג הורצה במזיד לא הורצה, ובציבור בין בשוגג בין במזיד הורצה. ובעובדי כוכבים בין בשוגג ובין במזיד לא הורצה, וגם רבי יוסי מודה בזה, שנאמר 'לרצון להם', ועובדי כוכבים אינם בני הרצאה.

דברים שאין חייבים עליהם משום פיגול, כגון הקומץ והקטורת שאין להם מתירים, חייבים עליהם משום נותר וטמא - חוץ מן הדם. שנאמר לענין טומאה 'אשר הם מקדישים לי'. ואינו חייב משום טומאה מיד, שנאמר 'יקרב', כשהוכשר הבשר ליקרב הכתוב מדבר, הא כיצד, יש לו מתירין משיקרבו מתירין, אין לו מתירין משיקדש בכלי. ולענין נותר למדים ממה שנאמר 'ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדישים לי', בשני חילולים הכתוב מדבר, נותר וטומאה.

רבי שמעון מחייב משום טומאה בדבר שדרכו לאכול - אבל עצים ולבונה וקטורת אין חייבים עליו משום טומאה.

יום שלישי פרשת בהעלותך - ט"ו סיון תשע"ח

דף מ"ו ע"א

שלושה פסוקים נאמרו לענין דם: 'לכם' - שהוא שלכם כשאר חולין ולא כקדשים, ואין חייב עליו משום נותר. 'לכפר' - לכפרה נתתיו כקדשים ולא לדבר אחר, ולא יתחייבו עליו משום טומאה. 'הוא' - הוא לפני כפרה כלאחר כפרה, מה אחר כפרה אין בו מעילה אף לפני כפרה. ואין לומר להיפך שגם לאחר כפרה יהא בו מעילה, שאין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו. ותרומת הדשן ובגדי כהונה שמועלים

לאדם או למזבח. ולר"ש מה שלמים שיש בו על מזבח החיצון, יצאו פרים ושעירים הנשרפים.

לוג שמן של מצורע - כשבא עם האשם, לרבי מאיר חייבים עליו משום פיגול, שדם האשם מתירו לבהונות. ולחכמים אין חייבים, שהרי אדם מביא אשמו עכשיו ולוג מיכן ועד עשרה ימים. ואם בא בפני עצמו - גם לרבי מאיר אין חייבים עליו.

נסכי בהמה - לרבי מאיר חייבים עליהן משום פיגול כשבאים עם הזבח, שדם הזבח מתירן ליקרב. ולחכמים מאחר שיכול להביא את זבחיו היום ונסכין מיכן עד עשרה ימים, אין חייב עליהם משום פיגול.

לוג שמן של מצורע - לחכמים מועלין בו עד שיזרוק דם האשם, נזרק הדם, לא נהנין ממנו מדרבנן עד שיתן מתנותיו, ולא מועלין. ולרבי מועלין עד שיתן ממנו מתן שבע לגבוה. ושויין שאסור באכילה מדרבנן עד שיתן מתן שבע ומתן בהונות. וכל זה בבא עם האשם, אבל לוג הבא בפני עצמו, לדברי הכל מתנותיו מתירים אותו.

בברייתא אמרו שלוג שמן של מצורע חייבים עליו משום פיגול ומנחת נסכים לא - א) רב יוסף רצה להעמידו כרבי שמתנותיו מתירים אותו והם מפגלים אותו. ונדחו דבריו. ב) לרבי ירמיה רבי מאיר היא, ומוחקים מן הברייתא מנחת נסכים. ג) לאביי אמרו לוג הבא עם האשם והוא הדין לנסכים הבאים עם הזבח, ואמרו שנסכים הבאים בפני עצמן אין חייבים עליהם, והוא הדין ללוג הבא בפני עצמו.

דף מ"ד ע"ב

'זה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש כל קרבנם לכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשמים אשר ישיבו לי קדש קדשים לך הוא ולבניך'. 'כל קרבנם' - לרבות לוג שמן של מצורע, אע"פ שנאמר 'מן האש' וזה אינו מותר מן האש. 'לכל מנחתם' - לרבות מנחת עומר ומנחת קנאות, אע"פ שנאמר 'ואכלו אותם אשר כפר בהם', והעומר בא להתיר ומנחת קנאות לברר עון. 'ולכל חטאתם' - לרבות חטאת העוף, ואין אומרים גבילה היא. 'לכל אשמים' - לרבות אשם נזיר כאשם מצורע, אע"פ שלא באה אלא להכשיר. 'אשר ישיבו' - זה גזל הגר, 'לך הוא' - שלך יהיה אפילו לקדש בו את האשה.

לרבי אלעזר משום רבי יוסי הגלילי פיגול בדבר הנעשה בחוץ פיגול, בדבר הנעשה בפנים לא פיגול - כיצד עמד בחוץ ואמר הריני שוחט להזות מדמו למחר, לא פיגול, שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים. עמד בפנים ואמר הריני מזה על מנת להקטיר אימורים ולשפוך שירים למחר לא פיגול, שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בחוץ. אבל עמד בחוץ ואמר הריני שוחט לשפוך שירים למחר או להקטיר אימורים למחר, פיגול, שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ. שנאמר 'כאשר יורם משור זבח השלמים', מה שור זבח השלמים עד שיהו מעשיו ומחשבותיו על מזבח החיצון, כך גם פר כהן משיח. ופסק רב נחמן בשם רבה בר אבבה הלכה כמותו. ותמה רבא עליו כי הלכתא למשיח הוא. ואע"פ שבכל שחיטת קדשים

ושחט לשם חולין, כשרה. שחטה 'משום חולין' - שסבור שהוא חולין, פסולה. שהמתעסק בקדשים פסול, שנאמר 'ושחט את בן הבקר לפני ה', עד שתהא שחיטה לשם בן בקר. והוא מעכב, שנאמר 'לרצונכם תזבחהו' לדעתכם זבוחו.

יום רביעי פרשת בהעלותך - ט"ז סיון תשע"ח

דף מ"ז ע"א

לשיטת התנא במשנתנו אין המחשבה הולכת אלא אחר העובד ולא אחר הבעלים, ולרבי אלעזר ברבי יוסי הבעלים מפגלים, שנאמר 'והקריב המקריב'.

ואלו תנאים הסוברים שזה מחשב וזה עובד מחשבה היא: רבי אלעזר ברבי יוסי לענין פיגול, רבי אליעזר לענין השוחט לעובד כוכבים ששחיטתו פסולה, ור"ש בן אלעזר לענין שבת שכל שאין כשר להצניע ואין מצניעין כמוהו, והוכשר לבעליו והצניעו, ובא אחר והוציאו, נתחייב זה במחשבה של זה. רבי אליעזר ור"ש בן אלעזר מודים לרבי אלעזר ברבי יוסי, שלשיטתם גם בחוץ אומרים כן ק"ו בפנים, ורבי אלעזר ברבי יוסי אינו סובר כמותם, שלשיטתו אומרים כן רק בפנים. ר"ש בן אלעזר סובר כרבי אליעזר, שאם בשבת אמרו ק"ו בעבודת כוכבים. ורבי אליעזר אינו סובר כרבי שמעון בן אלעזר, שלא אמרו כן אלא בע"ז כעין בפנים, אבל לענין שבת מלאכת מחשבת אסרה תורה.

הדרן עלך בית שמאי

פרק חמישי - איזהו מקומן

איזהו מקומן של זבחים קדשי קדשים: שחיטתן בצפון. ולא אמרו גם שקיבול דמן בכלי שרת בצפון, לפי שאשם מצורע מקבלים גם ביד.

פר ושעיר של יום הכיפורים שחיטתן בצפון - וקיבול דמן בכלי שרת בצפון, ודמן טעון הזיה על בין הבדים ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב, מתנה אחת מהן מעכבת. שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון, אם לא נתן לא עכב.

פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שחיטתן בצפון - וקיבול דמן בכלי שרת בצפון, ודמן טעון הזיה על הפרוכת ועל מזבח הזהב, מתנה אחת מהן מעכבת. שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון, אם לא נתן לא עיכב. אלו ואלו נשרפין אבית הדרן.

דף מ"ז ע"ב

אשם מצורע שני כהנים מקבלין את דמו, אחד ביד ונתנו על המצורע, ואחד בכלי זרקו על המזבח - שנאמר 'ולקח' ונתן', מה נתינה בעצמו של כהן כך גם לקיחה. יכול אף למזבח כן, תלמוד לומר 'כי כחטאת האשם הוא', מה חטאת טעונה כלי כך האשם.

יום חמישי פרשת בהעלותך - י"ז סיון תשע"ח

דף מ"ח ע"א

אע"פ ש'צפון' כתוב בעולה שנה התנא חטאת תחילה

בהם לאחר שנעשית מצותם, שני כתובים הבאים כאחד הם ואין מלמדין. ולרבי דוסא שבגדי כהונה מותרים לכהן הדיוט, תרומת הדשן ועגלה ערופה הם שני כתובים. ולסובר שני כתובים מלמדים, יש שני מיעוטים, בעגלה ערופה נאמר 'הערופה' ובתרומת הדשן נאמר 'ושמו'. ולענין פיגול אין צריך למעט את הדם, שאין לו מתירים, שהרי הוא עצמו מתיר.

'והניחם שם' שנאמר בארבעה בגדי לבן שכהן גדול נכנס בהם ביום הכיפורים לפני ולפנים - לחכמים מלמד שטעונים גניזה, ולרבי דוסא מותרות לכהן הדיוט, ובלבד שלא ישתמש בהם כהן גדול ליום כיפור אחר.

דף מ"ז ע"ב

למה נאמרו שלשה כריתות בשלמים: אחת לכלל, ואחת לפרט, ולדרוש דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ולרבות כל קדשי מזבח. ואחת לדברים שאין נאכלים, כגון עצים ולבונה. ולרבי שמעון לרבות חטאות הפנימיות, שלא נאמר שאין חייבים עליהם משום טומאה כמו שאין חייבים עליהם משום פיגול.

לשיטת רב טביומי - י"א שרבי שמעון וחכמים נחלקו אם חייב משום טומאה על עצים ולבונה בטומאת בשר, אבל בטומאת הגוף לדברי הכל אינו לוקה. וי"א שכמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו, שמכיון שאנו קורים בו (לחכמים) 'והבשר אשר יגע בכל טמא', אנו קורים בו 'וטומאתו עליו'. ולשיטת רב כהנא - י"א שנחלקו בטומאת הגוף, אבל בטומאת בשר לדברי הכל לוקה. וי"א שכמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו. וכן מסתבר לרבי שמאחר שאין אנו קורים בו (לרבי שמעון) 'וטומאתו עליו', אין קורים בו 'והבשר אשר יגע בכל טמא'. ולא אמרו 'והבשר' לרבות עצים ולבונה אלא לפסול בעלמא, ומעלה מדרבנן היא, ואינה אלא אסמכתא.

לשם ששה דברים הזבח נזבח: לשם זבח, לשם זבוח, לשם השם, לשם אשים, לשם ריח, לשם ניחוח, והחטאת והאשם לשם חטא. שנאמר 'עולה' שישחט לשם עולה ולא לשם שלמים, 'אשים' שישחוט לשם אשים ולא ע"מ לעשותו חתיכות צלויות בגחלים, 'ריח' שישחוט לשם ריח ולהוציא אברים שצלאם קודם שהעלם ששוב אין מעלים ריח, 'ניחוח' לשם הנחת רוח, 'לה' לשם מי שאמר והיה העולם.

לרבי יוסי גם מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל אלו כשר - שהוא תנאי בית דין שישחוט סתם ולא יאמר לשמו, שמה יאמר שלא לשמו.

אין המחשבה הולכת אלא אחר העובד - ולא אחר בעל הקרבן.

לשיטת רב חטאת ששחטה לשם עולה - פסולה. שחטה לשם חולין כשרה - שנאמר 'ולא יחללו את קדשי בני ישראל', קדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין קדשים. אבל אינו מרצה, שהרי מי שלא היה בלבו לשם אלו כשר ומרצה, הא מי שהיה בלבו לשם חולין כשר ואינו מרצה.

חטאת ששחטה לשם חולין - שיודע שהיא חטאת

דף מ"ט ע"א

שחיטת עולה וקבלתה בצפון מערכת - י"א שלא מצאנו טפל חמור מן העיקר, וכיון שלמדנו בחטאת הבאה מכח עולה שמערכת, עולה שבאה חטאת מכחה אינו דין שמערכת. וי"א שנאמר 'העולה' במקומה תהא.

מעשר שני שנטמא - נפדה אפילו בירושלים. לקוח בכסף מעשר שנטמא - לתנא קמא יפדה, ולרבי יהודה יקבר, ואין זה טפל חמור מן העיקר, שאין קדושתו אלים לתפוס פדיונו.

קדשים אינם חלים על בעל מום קבוע, ותמורה חלה - ואין זה טפל חמור מן העיקר, שהתמורה באה מכח קדשים, וקדשים באים מכח חולין.

פסח אינו טעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, ומותרו טעון - שהפסח בשאר ימות השנה שלמים הוא.

אשם צריך שחיטה בצפון - שנאמר 'במקום אשר ישחטו את העולה ישחטו את האשם'. וכן קבלה, שנאמר 'ואת דמו'. וגם המקבל צריך לעמוד בצפון, כי 'ואת' מיותר שהיה לו לומר 'ודמו'. והשחיטה בצפון מערכת, שנאמר באשם מצורע 'ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העלה'. ואם כדי להחזיר אשם מצורע לכללו שצריך צפון לפי שיצא לידון בדבר החדש בבוהן יד ורגל, כבר החזירו הכתוב באמרו 'כי כחטאת האשם הוא', ואין לפרש שהחזירו רק לענין דם ואימורים למזבח שצריך כהן ולא לענין שחיטה, שהיה לו לומר 'כי כחטאת הוא', וממה שאמר 'כחטאת האשם' משמע כשאר אשמות יהיה לכל דבר.

לפי שיצא אשם מצורע לידון בדבר החדש בבוהן יד ורגל ואוזן ימנית, יכול לא יהא טעון מתן דמים ואימורים למזבח - תלמוד לומר 'כחטאת האשם הוא', מה חטאת טעונה מתן דמים ואימורין למזבח כך אשם מצורע.

היוצא לידון בדבר החדש אינו למד מכללו. - י"א שכללו למד ממנו, וי"א שגם כללו לא למד ממנו.

דף מ"ט ע"ב

דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש (בקדשים) - לרבינא למדים זאת ממה שהוקש האשם לחטאת ולעולה, ולא הוקש לחטאת לבד שהיא למדה מעולה בהיקש. ואילו הוקשה לעולה לבד, היינו אומרים שדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש, והכתוב רוצה להקישו לעיקר. ולרבא ממה שנאמר באימורים של פר כהן משיח 'כאשר יורם משור זבח השלמים', אע"פ שכבר נאמר יותרת הכבד ושתי כליות בגופו, משום שרוצה ללמד יותרת הכבד ושתי הכליות מפר העלם דבר של צבור לשעירי עבודת כוכבים, ולא נאמר בגופו, אלא שלמד מפר כהן משיח, לכך נאמר 'כאשר יורם' שיהא כאילו נאמר בגופו. ולא כתבו בגופו ממש, שהיינו מפרשים שהתורה רצתה לכתוב בגופו ולא על ידי היקש, לכך נאמר כך ללמד שאינו חוזר ומלמד בהיקש.

- שהיא חביבה לו לפי שבאה מדרשה. והתחיל בחטאות הפנימיות שדמן נכנס לפני ולפנים.

צפון כתוב בעולת בן צאן 'ושחט אותו על ירך המזבח צפונה' - ובן בקר נלמד מ'ואם' הנאמר בבן צאן, וא"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון.

לרבי עקיבא ספק מעילות חייב באשם תלוי - שנאמר 'ואם נפש' וא"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון. ואין למדים גזירה שוה מחטאת חלב, שהיקש עדיף מגזירה שוה. ולחכמים פטור, שלמדים גזירה שוה 'מצות מצות' מחטאת חלב, מה להלן דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, כך גם כאן. ואע"פ שהיקש עדיף, ההיקש בא ללמוד תחתון מעליון לענין אשם בכסף שקלים.

אשם תלוי צריך שיהא שתי סלעים - ואין אומרים לא יהא ספיקו חמור מודאו, מה ודאו חטאת בת דנקה כך ספיקו אשם בר דנקה. לחכמים למדים זאת מ'ואם נפש', וא"ו מוסיף על ענין ראשון ללמד תחתון (אשם תלוי) מעליון (אשם מעילות), ולרבי עקיבא למדים מ'זאת תורת האשם' תורה אחת לכל האשמות. ולסובר שאין למדים 'תורת' למדים 'בערך בערך'. ואשם שפחה חרופה מ'באיל באיל'.

דף מ"ח ע"ב

שחיטת חטאת בצפון - שנאמר בשעיר נשיא 'ושחט אותו במקום אשר ישחט את העולה' למצוה, ו'במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת' לעכב. ובשאר חטאות שנאמר בשעירת יחיד 'ושחט את החטאת במקום העולה', בנה אב לכל חטאת שטעון צפון, ומעכב, לפי שנאמר גם בכשבה. אבל השוחט עצמו יכול לעמוד בדרום, שנאמר 'ושחט אותו על ירך המזבח צפונה', אותו בצפון ואין השוחט בצפון.

קבלת חטאת בצפון - שנאמר לאחר 'ושחט' ולקח הכהן מדם החטאת, שגם זה יהיה במקום העולה. והמקבל עצמו יעמוד בצפון, שדורשים 'ולקח' לו קח, שיקח את עצמו למקום הדם. וי"א שלמדים מ'ושחט אותו', אותו השחיטה בצפון ולא השוחט, אבל בקבלה גם המקבל בצפון, ואם עמד בדרום וקיבל בצפון, פסול.

'וסמך ידו על ראש השעיר' - לרבי יהודה לרבות שעיר נחשון לסמיכה. ולולא הריבוי לא היינו למדים מבנין אב, שאין למדים מדורות. ולרבי שמעון לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה.

בן עוף אינו טעון צפון בק"ו מבן צאן - שלא קבע לו כהן לשחיטתו, ובן עוף קבע לו כהן (למליקה), שנאמר 'אותו' בצפון ולא בן עוף. ולמסקנא אין צריך ללימוד זה, כי מה לבן צאן שכן קבע לו כלי.

פסח אינו טעון צפון בק"ו מעולה - שלא קבע לו זמן, ופסח קבע לו זמן, שנאמר 'אותו'. ולמסקנא אין צריך ללימוד זה, כי מה לעולה שכן כליל, ומחטאת יש לומר שכן מכפרת על חייבי כריתות, ומאשם וכן מכולם יש לדחות שכן קדשי קדשים.

דבר הלמד בהיקש אינו מלמד בגזירה שוה בקדשים - שאם כן לא יאמר צפונה באשם, וילמוד בגזירה שוה 'קדשי קדשים' מחטאת, ואין לדחות מה לחטאת שמכפרת על חייבי כריתות, שהגזירה שוה מופנה משני צדדים.

בכל התורה כולה למדים למד מלמד חוץ מן הקדשים. ולפיכך למדנו פריחה בבגדים שהיא טהורה - שנאמר קרחת וגבחת בבגדים ונאמר באדם, מה להלן פרח בכולו טהור אף כאן. וקרחת באדם למדים מ'מראשו ועד רגליו', הוקש ראשו לרגל, מה להלן פרח בכולו טהור אף כאן.

מדברי רבי ישמעאל למדנו שדבר הלמד מהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר.

שבת קודש פרשת בהעלותך - י"ט סיון תשע"ח

דף נ' ע"א

בגמרא נסתפקו אם דבר הלמד בהיקש מלמד בבנין אב או לא.

דבר הלמד בגזירה שוה לרב פפא חוזר ומלמד בהיקש - שנאמר 'וזאת תורת זבח השלמים' 'אם על תודה', למדנו לתודה שבאה מן המעשר כשלמים. ושלמים לא למדנו אלא מגזירה שוה 'שם שם' ממעשר דגן. ואע"פ שהמלמד חולין, כיון שהלמד קדשים חשוב כקדשים. ולמר זוטרא בריה דרב מרי הולכים אחר מלמד, ואין מזה ראייה לענין קדשים.

דבר הלמד בגזירה שוה מלמד בגזירה שוה - שבפר כהן משיח למדנו שלא ישרפנו שלם שנאמר בו 'ראשו וכרעיו', ונאמר בעולה 'ראשו וכרעיו', מה להלן ע"י ניתוח אף כאן. אבל לא בהפשט, שנאמר 'וקרבו ופרשו', כשם שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו. ולמדנו מפר כהן המשיח על פר ושעיר של יום הכיפורים ששורפו ע"י ניתוח שלא בהפשט, בגזירה שוה של 'עור ובשר ופרש'.

דף נ' ע"ב

דבר הלמד בגזירה שוה מלמד בקל וחומר - ולמדו זאת בקל וחומר, ומה היקש שאינו מלמד בהיקש מלמד בקל וחומר, גזירה שוה המלמדת בהיקש לדברי רב פפא אינו דין שתלמד בק"ו. ולחולק על רב פפא למדים מהיקש שאין מלמד בהיקש מלמד בק"ו, גזירה שוה המלמדת בגזירה שוה חבירתה אינו דין שתלמד בק"ו.

דבר הלמד בגזירה שוה נסתפקו אם מלמד בבנין אב או לא - ולא נפשט.

דבר הלמד בקל וחומר, לרב פפא מלמד בהיקש - בק"ו ומה גזירה שוה שאינה למדה מן ההיקש מלמד בהיקש, קל וחומר הלמד מהיקש, אינו דין שילמד בהיקש. ולחולק על רב פפא שדבר הלמד בגזירה שוה אינו חוזר ומלמד בהיקש, נסתפקו בגמרא בדין זה, ולא נפשט.

דבר הלמד בקל וחומר מלמד בגזירה שוה - בקל וחומר, מה גזירה שוה שאינה למידה מהיקש, מלמד בגזירה שוה, קל וחומר הלמד בהיקש אינו דין

שתלמד בגזירה שוה.

דבר הלמד בקל וחומר חוזר ומלמד בקל וחומר - בק"ו, מה היקש שאינו למד בהיקש מלמד בק"ו, ק"ו הלמד מהיקש אינו דין שילמד בק"ו. וזהו קל וחומר בן קל וחומר.

דבר הלמד בקל וחומר נסתפקו אם מלמד בבנין אב או לא.

מלק ונמצאת טריפה - לרבי מאיר אינה מטמאה בבית הבליעה בקל וחומר, ומה נבלת בהמה שמתמאה במגע ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה, נבילת עוף שאין מטמא במגע ובמשא אינו דין שתהא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה. ומה מצינו בשחיטה שמכשרתה באכילה מטהרת טריפתה מטומאתה, אף מליקה שמכשרתה באכילה מטהרת טריפתה מטומאתה. ולרבי יהודה גם שחיטתה מטמאה בבית הבליעה. ולרבי יוסי דיה נבלת בהמה טהורה, ששחיטתה מטהרתה ולא מליקתה.

יום ראשון פרשת שלח - כ' סיון תשע"ח

דף נ"א ע"א - ע"ב

דבר הלמד בבנין אב מלמד בבנין אב - ונסתפקו אם הוא מלמד בהיקש ובגזירה שוה ובקל וחומר.

מפני מה אמרו לן בדם כשר (שאם עלה על המזבח לא ירד) - שהרי לן באימורים כשר. ולן באימורים כשר, שהרי לן בבשר כשר, שזמן אכילת שלמים שני ימים. יוצא כשר, הואיל וכשר בבמה. וכן טמא, הואיל והותר בעבודת ציבור. חוץ לזמנו כשר, הואיל ומרצה לפיגולו. חוץ למקומו, הואיל והוקש לחוץ לזמנו. שקיבלו פסולים וזרקו דמן, בפסולים הראויים לעבודת ציבור כגון כהן טמא. ועיקר סמיכות התנא על הכתוב 'זאת תורת העולה' תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו, וראיות הללו הוא משום שממעט מ'זאת היא העולה' שלשה פסולים, לכך מפרש למה פסולים אלו לא מיעט, ואסמכתא בעלמא הוא.

שירי הדם שופך אל יסוד מערבי - שנאמר 'אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד', יסוד שפוגע בו תחילה.

שלוש פעמים נאמר 'אל יסוד מזבח העולה' - בפר כהן משיח, בפר העלם דבר, ובשעיר נשיא:

האמור בפר כהן משיח בא ללמד שישפוך אל יסוד מזבח החיצון - ולא תאמר שבמקום מתן הקרנות שם יהיו שפיכת שיריו והיינו ביסוד של פנימי. ואין לפרש שיכול לשפוך גם על החיצון אם ירצה, וכ"ש על הפנימי, שזה למדנו מ'אשר פתח אהל מועד'.

האמור בפר העדה בא ללמד שאין יסוד לפנימי.

האמור בשעיר נשיא (שדמו נזרק על מזבח החיצון) בא ללמד שיש תורת שפיכת שירים ליסוד בקרבן עולה - אבל לא בא ללמד שיתן מתנותיה של עולה כנגד היסוד (ולמעט קרן מזרחית דרומית), ומה שנאמר 'אל יסוד מזבח העולה' ולא 'אל יסוד העולה', הוא לומר שלא יתן בזקיפה אל היסוד, אלא על גגו של

יסוד. שזה כבר למדנו בק"ו, מה שיריים של חטאת שאינם מכפרים טעונים יסוד, תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה כנגד היסוד (ונחלקו ר"י ור"ע בק"ו זה - ויבואר להלן בסמוך). וגם אין לפרש שבא ללמד על עצם שפיכת שיריים שיתן ליסוד של מזבח החיצון, כיון שדמו נזרק על מזבח החיצון. ואין לומר שהנזרק על הפנימי ישפך ביסוד של חיצון, והנזרק על החיצון ישפך ביסוד של פנימי, שכבר למדנו שאין יסוד לפנימי.

לרבי ישמעאל דנים הק"ו ללמד שמתנותיה של עולה יהיו על גג היסוד: מה שירי חטאת שאינה מכפרת טעונה גג יסוד תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה גג יסוד. ולרבי עקיבא דנים הק"ו כך: מה שירי חטאת שאין מכפרין ואין באין לכפר טעונה גג יסוד, תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפר אינו דין שטעונה גג יסוד.

לרב אדא בר אהבה נחלקו אם שיריים מעכבים - שלרבי ישמעאל אע"פ שלא באים לכפרה מעכבים, ולרבי עקיבא אינם מעכבים. ולרב פפא הכל מודים ששיריים אין מעכבים אפילו בחטאות הפנימיות, ונחלקו בשיריים של מיצוי חטאות אם מעכבים או לא.

יום שני פרשת שלח - כ"א סיון תשע"ח

דף נ"ב ע"א

נאמר בפר כהן משיח ואת כל דם הפר' ישפך - לימד על פר יום הכיפורים שטעון שפיכת שיריים ליסוד. ואע"פ שכבר למדנו זאת בק"ו, לרבי ישמעאל ומה מי שאין נכנס דמו לפני חובה, והיינו פר כהן משיח שלא היה מצוה עליו לחטוא, טעון יסוד, פר יום הכיפורים שנכנס דמו לפני חובה אינו דין שטעון יסוד. ורבי עקיבא הוסיף ומה פר כהן משיח שאין דמו נכנס לפני ולפנים כלל אפילו למצוה, טעון יסוד, פר יום הכיפורים שנכנס דמו חובה לפני ולפנים אינו דין שטעון יסוד. ומאחר שלמדנו מק"ו יכול בא הכתוב ללמד ששפיכת שיריים מעכבת, תלמוד לומר 'וכלה מכפר את הקדש' שלמו כל הכפרות כולן.

וכן אין ללמוד קל וחומר לפר כהן משיח משעיר נשיא וחטאת יחיד, שאין דמן נכנס לפני לא חובה ולא מצוה טעון יסוד, מי שנכנס דמו לפני בין לחובה בין למצוה אינו דין שטעון יסוד, ומאחר שלמדנו כבר בק"ו יכול בא הכתוב לעכב, תלמוד לומר ואת כל דם הפר 'ישפך', נתקו הכתוב מלשון האמור בשאר עבודות (שלא כתב 'ושפך' כמו 'ולקח והזה ונתן'), עשאו שירי מצוה לומר לך שיריים אין מעכבים.

י"א בשם רבי ישמעאל שמיצוי חטאת העוף אינו מעכב - שנאמר 'והנשאר בדם ימצה', אם נשאר ימצה ואם לאו לא ימצה, וי"א בשמו שהוא מעכב.

דף נ"ב ע"ב

חטאת שניתן דמה למעלה נאכלת, ניתן דמה למטה אינה נאכלת - שנאמר הכהן המחטא 'אותה', אותה שניתן דמה למעלה ולא שניתן דמה למטה. ולולא הכתוב הייתי מכשירה כמו שלמדנו מ'ודם זבחיך

ישפך' שהניתנים במתן ארבע שנתנם במתנה אחת כיפר. ואין לפסול ממה שמצאנו בדמים האמורים למטה כלומר בחטאת העוף שאם ניתנו למעלה לא כיפר, לפי שהתחתונים אין סופן למעלה, אבל העליונים סופן למטה בשפיכת שיריים. ואין להוכיח מדמים הפנימים שיש להם שפיכת שיריים בחוץ ואע"פ כן אם נתנם מתחילה בחוץ לא כיפר, שדמים הפנימיים אין מזבח הפנימי ממרקן, שעדיין צריכים פרוכת, תאמר בעליונים שהקרנות ממרקות אותם, ולכך הייתי אומר שאם נתנם למטה כשרה, ולמדנו מ'אותה' שהיא פסולה.

חיסר אחת מן המתנות בפר ושעיר של יום הכיפורים לא עשה ולא כלום, שנאמר 'וכלה מכפר' - רבי עקיבא דורש אם כיפר, כלומר שנתן המתנות כהלכתם, כילה, ואם לא כיפר לא כילה. ורבי יהודה דורש אם כילה את המתנות כיפר, ואם לא כילה לא כיפר. וי"א שנחלקו במשמעות דורשין, וי"א שנחלקו בדין שיריים, שלרבי עקיבא אם כיפר מה שאמור בענין, כילה, אבל שיריים שאינה אמורה בענין אינה מעכבת. ולרבי יהודה אם כילה כל צרכי עבודתו וגם שפיכת שיריים כיפר, ואם לאו לא כיפר.

לדברי האומר שיריים מעכבין, אם גמר מתנות כולן ונשפך הדם - מביא פר אחר ומתחיל בהיכל כדי שיהיו לו שיריים.

יום שלישי פרשת שלח - כ"ב סיון תשע"ח

דף נ"ג ע"א

חטאות הצבור והיחיד - אלו הן חטאות הצבור: שעירי ראשי חדשים ושל מועדות - שחיתתן בצפון, וקיבול דמן בכלי שרת בצפון, ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות. כיצד עלה בכבש ופנה לסובב, ובא לו לקרן דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית. שירי הדם שופך על יסוד דרומי. ונאכלין לפני מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל, ליום ולילה עד חצות.

לשיטת רבי אלעזר ב"ר שמעון נותן בגופה של קרן, ואין צריך ליתן בחודה, שכל האמה על אמה ברום אמה הנתון בראש המזבח קרוי קרן. ולשיטת רבי כל שהוא למעלה מחוט הסיקרא קרוי קרן. ונחלקו לשיטתו, י"א שלכתחילה מצוה ליתן כנגד חודה של קרן, ואם נתן אמה אילך ואמה אילך כנגד הקרן כשר. וי"א שחודה של קרן מעכב.

חטאת הציבור והיחיד כיצד מתן דמן: היה עולה לכבש ופנה לסובב, ובא לו לקרן דרומית מזרחית, וטובל באצבעו הימנית המיומנת שבימין (אצבע שאצל אגודל) מן הדם שבמזרק, ומושך בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה, ומחטא ויורד כנגד חודה של קרן, עד שמכלה כל הדם שבאצבע. וכן כל קרן וקרן.

לרבי דמים העליונים ניתנים מחוט הסיקרא ולמעלה, ודמים התחתונים מחוט הסיקרא ולמטה. שנאמר 'וההראל ארבע אמות', שרשות הקרנות ארבע, כלומר שעד החוט נקרא קרן. ולרבי אלעזר ברבי

שמעון עולת העוף ניתנת מחוט הסיקרא ולמעלה, וחטאת בהמה נעשית על גופה של קרן.

חוט של סיקרא חוגר את המזבח באמצע להבדיל בין דמים עליונים לדמים תחתונים - שנאמר 'והיתה הרשת עד חצי המזבח', התורה נתנה מחיצה להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים.

לשיטת התנא במשנה: שירי דם חטאת שופך אל יסוד דרומי, ושירי הפנימיות ביסוד מערבי. שלמדים ירידתו מן הכבש בחיצוניות, מיציאתו מן ההיכל בפנימיות שיהא בסמוך לו. ולשיטת רבי ישמעאל זה וזה ביסוד מערבי, שלמדים חיצוניות מפנימיות שיהא ביסוד מערבי. ולר"ש בן יוחאי שניהם ביסוד דרומי, שסובר שכל המזבח עומד בצפון, ונמצא שכאשר יוצא מפתח אהל מועד פוגע ביסוד דרומי. וי"א שכל פתח ההיכל עמד בדרום. ומשכו תלמידי רבי ישמעאל את רשב"י לומר כדברי רבי ישמעאל.

דף נ"ג ע"ב

העולה קדשי קדשים - שחיתתה בצפון, וקיבול דמה בכלי שרת בצפון, ודמה טעון שתי מתנות שהן ארבע, וטעונה הפשט וניתוח וכליל לאשים.

שתי מתנות שהן ארבע בעולה: י"א שנותן וחוזר ונותן, שזורק מן הכלי למזבח ברוח זו של קרן, וכן ברוח השניה, וכן עושה לקרן שכנגדה באלכסון. שנאמר כאן 'סביב' ונאמר בחטאת המילואים 'סביב', מה להלן פיסוק וארבע מתנות, אף כאן פיסוק וארבע מתנות. אבל אין לומר ארבע מתנות על ארבע קרנות, שעולה טעונה יסוד, וקרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד. וי"א שנותן מתנה אחת כמין גמא בשתי קרנות שבאלכסון.

יום רביעי פרשת שלח - כ"ג סיון תשע"ח

דף נ"ד ע"א

יסוד של מזבח מהלך על פני כל הצפון ועל פני כל המערב - ואוכל במזרח ובדרום אמה אחת, נמצא יסוד לשלש קרנות. וברוח מזרחית דרומית לא היה יסוד, שלא היתה בחלקו של בנימין, שרצועה יצאה מחלק יהודה ונכנסה בחלק בנימין לדרומו של מזבח, והיה בנימין מצטער עליה בכל יום לנוטלה, שנאמר 'חופף עליו כל היום', לפיכך זכה בנימין ונעשה אושפיזכן להקב"ה, שקודש הקדשים בחלקו, שנאמר 'ובין כתפיו שכן'.

ואע"פ שהקרקע בצד דרום ומזרח היה של יהודה, האויר היה של בנימין - ולכך ממצה דם עולת העוף על קיר המזבח בקרן מזרחית דרומית, ולמעלה משלש טפחים היה עשוי כמין בליטה קטנה כנגד הקרן לקבל בה דם עולת העוף שלא יפול לארץ.

ובמה שאמרו שלא היה יסוד לרוח מזרחית דרומית נחלקו אמוראים: לשיטת רב לא היה יסוד בבנין (חוץ מאמה אחת), שמתרגם 'באחסנתיה יתבני מדבחא'. וללוי בנו יסוד ולא נתנו שם דמים, שמתרגם 'באחסנתיה יתבני מקדשא', כלומר מקום מקודש לדמים.

מדת המזבח ל"ב על ל"ב אמה. ולשיטת רב היינו מן

הצד, אבל במזרח ודרום לא היה אלא ל"א על ל"א. אורך הכבש ל"ב אמות, ויחד עם המזבח היו ס"ב, שראש הכבש פורח ועולה על שתי אמות של כניסת יסוד וסובב. ולרב שלא היה יסוד בדרום, היינו על האמה שראויה להיות בה יסוד.

כיצד בונים את המזבח: מביאים מלבן ל"ב על ל"ב אמה שגובהו אמה, ומביא חלוקי אבנים מפולמות בין גדולות בין קטנות, וסיד, וקוניא (ניתוך אבר), וזפת, וממחה ושופך, ונדבקים האבנים יחד, וזה הוא מקום יסוד. חוזר ומביא מלבן של ל' על ל' אמה, וגובהו חמש אמות ומביא חלוקי אבנים וכו'. וחוזר ומביא מלבן כ"ח על כ"ח אמות וגובהו ג' אמות ומביא חלוקי אבנים כו', והוא מקום המערכה. וחוזר ומביא מלבן של אמה על אמה, ומביא חלוקי אבנים וכו', וזהו קרן. וכן לכל קרן וקרן. ולשיטת רב שלא היה יסוד בנוי ברוח מזרח ודרום, הניח עץ ארוך כעובי המלבן בתוך המלבן, ולכשיבש קצת נטלו, ונשאר מקומו חלק. וכן היה עושה במקום הקרנות שהיו חלולות.

דף נ"ד ע"ב

'וילך דוד ושמואל וישבו בנויות ברמה' - שישבו ברמה ועסקו בנויו של עולם, למצוא מקום לבית הבחירה. ודרשו מ'זקמת ועלית אל המקום' שבית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל, וארץ ישראל מכל ארצות, ודרשו שהוא בנחלת בנימין, ממה שנאמר בו 'ועלה הגבול, ולא נאמר גם 'וירד' כמו שנאמר בשאר שבטים, ולא עשאוהו בעין עיטם שגבוה יותר, שנאמר 'ובין כתפיו שכן'. ועוד היה להם קבלה שסנהדרין בחלק יהודה ושכינה בחלק בנימין.

ועל דבר זה נתקנא דואג האדומי בדוד, שנאמר 'כי קנאת ביתך אכלתני', ונאמר 'זכור ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה'... אם אבא באהל ביתי אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה'. 'הנה שמענוה באפרתה' - זה יהושע שבא מאפרים (שמצאו רמז לזה בספר יהושע). 'מצאנוה בשדה יער' - זה בנימין, שנאמר 'בנימין זאב יטרף'.

יום חמישי פרשת שלח - כ"ד סיון תשע"ח

דף נ"ה ע"א

אשם גזילות אשם מעילות אשם שפחה חרופה אשם נזיר אשם מצורע אשם תלוי - שחיתתם וקיבול דמן בכלי שרת בצפון, ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע, ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה, לכל מאכל, ליום ולילה עד חצות.

וכן הדין בזבחי שלמי ציבור - והן כבשי עצרת - שנאמר 'על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם', מה עולה היא קדשי קדשים, וטעונה צפון, כך זבחי שלמי צבור הן קדשי קדשים, וטעונות צפון. ונאמר 'ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת', מה חטאת אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה, כך זבחי שלמי צבור.

איל נזיר נאכל לבעלים - שנאמר 'ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל', מכלל שהשאר של בעלים. והזרוע נאכלת לכל הכהנים ולא רק לזכרי כהונה,

שנאמר בה 'קודש' לומר שנקראת קדשי ולא קדשי קדשים. ומה שהוקשה לחטאת, בא ללמד שאם גילח הנזיר על אחת משלש קרבנותיו יצא.

התודה ואיל נזיר קדשים קלים - שחיטתן בכל מקום בעזרה, ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע, ונאכלין בכל העיר, לכל אדם, בכל מאכל, ליום ולילה עד חצות.

המזרם מהם (חזה ושוק, ובאיל נזיר גם הזרוע) כיוצא בהם, אלא שהמזרם נאכל לכהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם - שנאמר 'את חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור', מכלל שהוא טמא, במחנה הטהור מטומאת מצורע וטמא מטומאת זב, וזה מחנה ישראל ובבית עולמים בתוך ירושלים. ואין לומר במקום שטהור מטומאת זב וטמא מטומאת מת וזה מחנה לוי, שכבר נאמר לענין מנחה ואכלתם 'אותה' במקום קדוש ולא אחרת (לחמי תודה) במקום קדוש, הוציאה ממחנה שכינה למחנה לוי, ו'במקום טהור' הוציאה ממחנה לוי למחנה ישראל.

שלמים קדשים קלים - שחיטתן בכל מקום בעזרה, ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע, ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד. המזרם מהם (חזה ושוק) כיוצא בהם, אלא שהמזרם נאכל לכהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם.

דף נ"ה ע"ב

שלשה פרשיות נאמרו בשלמים - באחת נאמר 'ושחטו פתח אהל מועד', בשנית 'ושחט אותו לפני אהל מועד', וכן בשלישית. ונחלקו תנאים מה באו ללמד:

לת"ק 'ושחטו פתח אהל מועד' בא לגופו, שצריך לשחוט בפתח אהל מועד ולא קודם שיפתחו הדלתות. והשני להכשיר צדדים, שלא נאמר שצריך לשחוט דוקא נגד הפתח, והשלישית לפסול צידי צדדין, כגון לשכות ואפילו אלו שתוכן קדש. ואין צריך לרבות רוח צפון, שלמדים בק"ו מקדשי קדשים שלא הוכשרו בכל הרוחות והוכשרו בצפון, ק"ו בקדשים קלים שהוכשרו בכל הרוחות.

לרבי אליעזר 'ושחטו פתח אהל מועד' בא לגופו, השני בא להכשיר צפון, שלולא הכתוב היינו ממעטים בק"ו מקדשים קלים, שהוכשרו בכל הרוחות ולא הוכשר מקומן אצל קדשי קדשים, קדשי קדשים שלא הוכשרו אלא בצפון אינו דין שלא הוכשר מקומן אצל קדשים קלים. והשלישי בא להכשיר צדדין. ואין צריך מיעוט לצדי צדדין.

שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל פסולין - שנאמר 'ושחטו פתח אהל מועד', בזמן שהוא פתוח ולא בזמן שהוא נעול. וכן במשכן אם שחטם קודם שיעמידו ליום את המשכן או לאחר שיפרקוהו, פסולים.

היה הפתח מוגף (סגור בלא מנעול) - הרי הוא כנעול. היה עליו וילון, הרי הוא כפתח פתוח. היה תל או עץ מוטל כנגד הפתח, ומפסיק בין פתח לשחיטה, נסתפקו בגמרא אם השחיטה כשירה או לא.

שני פשפשין היו בבית החליפות - והיה פתחם בקרן זוית בכותל מערבי של אולם בט"ו אמות העודפות על רוחב ההיכל, וגובהן שמנה אמות, כדי להכשיר

את כל האולם לשחיטת קדשים קלים. ואע"פ שכל השערים שהיו שם גובהן עשרים אמה ורוחבן עשר אמה, פשפשין שאני.

לול קטן היה אחורי בית הכפורת גבוה שמונה אמות - כדי להכשיר י"א אמות שאחורי קודש הקדשים לשחיטת קדשים קלים.

יום שישי פרשת שלח - כ"ה סיון תשע"ח

דף נ"ו ע"א

כל העזרה היתה קפ"ז על רוחב קל"ה - ובהם כהנים נכנסים ואוכלים קדשי קדשים, ושוחטים קדשים קלים, וחייבין משום טומאה. והחלונות ועובי החומה דינם כלפנים.

לשכות הבנויות בחול ופתוחות לקדש - הכהנים נכנסין לשם ואוכלים קדשי קדשים ושירי מנחה, שנאמר 'בחצר אהל מועד יאכלוה', התורה ריבתה חצירות הרבה אצל אכילה אחת. אבל אין שוחטין שם קדשים קלים, אפילו שחטו כנגד הפתח, כגון שהיה פתח הלשכה מכוון כנגד פתח בית החליפות, ואין חייבין בהם משום טומאה.

אכילת קדשי קדשים כשרה גם שלא כנגד הפתח - ורק במילואים נאמר 'בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו', לפי שהם קדשי שעה.

דף נ"ו ע"ב

דם נפסל לזריקה בשקיעת החמה - שנאמר 'ביום הקריבו את זבחו יאכל', ביום שאתה זובח אתה מקריב, ולא ביום שאי אתה זובח. ואם היה בא לגופו לבד (ללמד ששלמים נאכלים ביום הקרבתם ולמחר), היה צריך לומר 'ביום זבחו יאכל'. ואם לומר שנאכל ביום זריקתו ולמחר, היה צריך לומר 'ביום הקריבו יאכל'.

המחשב בשחיטת שלמים על מנת לאכלו אור ליום שלישי - לחזקיה כשר, לפי שעדיין אין דינו בשריפה, ולרבי יוחנן פסול לפי שכבר נדחה מאכילה. וכן האוכל משלמים אור ליום שלישי - לחזקיה פטור משום נותר, לפי שעדיין אין דינו בשריפה, ולרבי יוחנן חייב לפי שכבר נדחה מאכילה.

קדשים הנאכלים ליום אחד מחשבין בזריקת דמן להיות פיגול משתשקע החמה, ובאכילת בשרן ובהקטרת אימוריהן משיעלה עמוד השחר. קדשים הנאכלים לשני ימים ולילה אחד, מחשבין בזריקת דמן משתשקע החמה, ובהקטרת אימוריהן משיעלה עמוד השחר, ובאכילת בשרן משתשקע חמה של שני ימים (כרבי יוחנן שהמחשב לאכול אור ליום שלישי פסול).

יכול יהו שלמים נאכלים אור ליום שלישי, כדין זבחים הנאכלים ליום אחד שנאכלים בלילה שלאחריהם, תלמוד לומר 'והנותר עד יום', בעוד יום הוא נאכל ולא אור לשלישי. יכול ישרף מיד כדין זבחים הנאכלים ליום אחד שתיכף לאכילה שריפה, ת"ל 'ביום השלישי באש ישרף' ביום אתה שורפו ולא בלילה.

עמוד - מירילוס: 1901-00-0528 דפוס הדר - תפסה - 02-5985575